

Báo chí cách mạng với nhiệm vụ xây dựng đồng thuận xã hội thông qua tuyên truyền Văn kiện Đại hội XIV của Đảng: Lý luận và yêu cầu mới

Lê Văn Lợi*

Nhận ngày 12 tháng 3 năm 2026. Chấp nhận đăng ngày 20 tháng 5 năm 2026.

Tóm tắt: Bài viết làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn về vai trò của báo chí cách mạng trong xây dựng đồng thuận xã hội, góp phần đưa tinh thần Văn kiện Đại hội XIV của Đảng vào cuộc sống. Trên cơ sở vận dụng quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng về báo chí, có thể khẳng định rằng, báo chí cách mạng là lực lượng nòng cốt trong định hướng dư luận xã hội, củng cố niềm tin của Nhân dân, xây dựng sự thống nhất về nhận thức và hành động. Đồng thời, báo chí có vai trò quan trọng trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, góp phần tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc và tạo động lực thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Từ khóa: Văn kiện Đại hội XIV của Đảng, báo chí cách mạng, đồng thuận xã hội.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: This article clarifies the theoretical and practical issues regarding the role of revolutionary journalism in building social consensus, contributing to putting the spirit of the documents of the 14th National Congress of the Communist Party of Vietnam into practice. Based on the application of Marxist-Leninist perspectives, Hồ Chí Minh's thoughts, and the Party's guidelines on journalism, it can be affirmed that revolutionary journalism is the core force in guiding public opinion, strengthening the People's trust, and building consensus in perception and action. At the same time, journalism plays an important role in protecting the Party's ideological foundation, fighting against false and hostile viewpoints, and contributing to strengthening the great national unity and creating motivation to successfully achieve the country's development goals in the new era.

Keywords: The documents of the 14th Party Congress, revolutionary press, social consensus.

Subject classification: Political science

1. Đặt vấn đề

Trong suốt tiến trình lịch sử của cách mạng Việt Nam, báo chí luôn là vũ khí tư tưởng sắc bén, là người bạn đồng hành tin cậy của Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Từ những bài báo của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc trên tờ *Thanh Niên* mở đường cho sự ra đời của Đảng, cho đến hệ thống báo chí hùng hậu ngày nay, báo chí cách mạng luôn hoàn thành xuất sắc sứ mệnh khơi nguồn sức mạnh, định hướng nhận thức và tập hợp quần chúng nhân dân dưới ngọn cờ của Đảng.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng diễn ra trong bối cảnh quốc tế và khu vực đang chuyển dịch với tốc độ nhanh chóng, phức tạp và khó dự báo, khi cục diện đa cực và cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn diễn ra ngày càng gay gắt. Đồng thời, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, với trọng tâm là chuyển đổi số và truyền thông số,

* GS.TS, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

đang định hình lại toàn bộ cấu trúc thông tin toàn cầu. Không gian mạng không còn đơn thuần là công cụ kỹ thuật mà đã trở thành môi trường cạnh tranh thông tin, tư tưởng trực diện và khốc liệt. Trong bối cảnh ấy, yêu cầu củng cố niềm tin xã hội, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

Văn kiện Đại hội XIV của Đảng chính là sự kết tinh trí tuệ của toàn Đảng, toàn dân, là hệ thống quan điểm, tầm nhìn và định hướng chiến lược có tính chất bước ngoặt, mở ra kỷ nguyên phát triển mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam. Để đưa những định hướng chiến lược này đi vào cuộc sống, tạo thành động lực vật chất và tinh thần mạnh mẽ, báo chí cách mạng giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Báo chí không chỉ tuyên truyền, phổ biến Văn kiện một cách thụ động, mà còn đóng vai trò chủ đạo trong việc định hướng dư luận xã hội, xây dựng nhận thức thống nhất, từ đó tạo dựng sự đồng thuận xã hội sâu sắc và củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, vào tương lai tươi sáng của dân tộc.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết được thực hiện trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác - Lênin, kết hợp với quan điểm của Đảng về báo chí, truyền thông và công tác tư tưởng. Trong quá trình nghiên cứu, tác giả sử dụng các phương pháp phân tích và tổng hợp nhằm hệ thống hóa những vấn đề lý luận liên quan đến vai trò của báo chí cách mạng trong tuyên truyền Văn kiện Đại hội XIV của Đảng. Phương pháp nghiên cứu tài liệu được vận dụng để khai thác các văn kiện của Đảng, các công trình khoa học, bài viết chuyên khảo và nguồn tư liệu có liên quan. Bên cạnh đó, phương pháp logic - lịch sử cũng được sử dụng để xem xét sự vận động, phát triển của báo chí cách mạng trong mối quan hệ với yêu cầu xây dựng đồng thuận xã hội và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh mới.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Những vấn đề lý luận về xây dựng đồng thuận xã hội thông qua báo chí cách mạng

Theo quan điểm các nhà kinh điển, báo chí có vai trò hết sức to lớn trong sự nghiệp cách mạng. Báo chí là vũ khí sắc bén của giai cấp vô sản, báo chí không chỉ đơn thuần là phương tiện truyền thông hay phản ánh thực trạng xã hội, mà quan trọng hơn, nó phải trở thành bộ phận hữu cơ trong cuộc đấu tranh chính trị của Đảng cách mạng, là vũ khí chiến đấu tư tưởng sắc bén, trung tâm tuyên truyền, cổ động và tổ chức cách mạng. Trong các tác phẩm của mình, Lênin đã nhấn mạnh rằng, báo chí phải đóng vai trò là “vũ khí chiến đấu tập thể”, “trí tuệ tập thể”, “người tổ chức tập thể” của Đảng và phong trào công nhân. Báo chí cần phải phục vụ mục tiêu cao nhất là tổ chức, lãnh đạo quần chúng nhân dân đấu tranh, giác ngộ tư tưởng cách mạng, thúc đẩy sự trưởng thành của lực lượng cách mạng. Theo đó, báo chí cách mạng có chức năng cơ bản là tuyên truyền tập thể, cổ động tập thể, là công cụ tổ chức tập thể. Vì vậy, báo chí cách mạng là một phần không thể tách rời của bộ máy chiến đấu cách mạng.

Kế thừa quan điểm của Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh vận dụng sáng tạo vào điều kiện cụ thể của Việt Nam, xây dựng nền báo chí cách mạng, góp phần to lớn vào sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Theo đó, báo chí cách mạng Việt Nam không chỉ là vũ khí tư tưởng, mà còn góp phần quan trọng nhằm tuyên truyền, định hướng đường lối của Đảng đối với cán bộ cách mạng và quần chúng. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng:

“Tờ báo chỉ là giấy trắng mực đen mà thôi. Nhưng với giấy trắng, mực đen ấy, người ta có thể viết những bức tối hậu thư... Một tờ báo có ảnh hưởng trong dân chúng rất mạnh, có thể giúp Chính phủ rất nhiều” (Hồ Chí Minh, 2011, t.4: 465).

Thấu triệt quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, trong tiến trình lãnh đạo cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác định báo chí cách mạng có sứ mệnh khơi nguồn sức mạnh, định hướng nhận thức và tập hợp quần chúng nhân dân dưới ngọn cờ của Đảng. Trong cấu trúc thể chế chính trị Việt Nam, vận hành theo cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ”, báo chí cách mạng không đơn thuần là một phương tiện thông tin giải trí hay một ngành công nghiệp thương mại thuần túy. Báo chí cách mạng tồn tại và phát triển với tư cách là một định chế truyền thông - tư tưởng đặc thù, mang bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân và tính dân tộc sâu sắc. Định chế này đóng vai trò là “hệ thần kinh trung ương” của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thực hiện những sứ mệnh cốt lõi, mang tính chiến lược và không thể thay thế trong việc định hình, duy trì và phát triển sự đồng thuận xã hội. Vai trò chiến lược đó được thể hiện qua ba phương diện căn bản dưới đây:

Thứ nhất, báo chí là vũ khí tư tưởng sắc bén, giữ vai trò chủ đạo trong định hướng nhận thức chính trị và xác lập hệ giá trị xã hội

Xây dựng đồng thuận xã hội, về bản chất là một quá trình tổ chức, định hướng tư tưởng mang tính khoa học và cách mạng. Sự đồng thuận không tự nhiên sinh ra, càng không phải là sự kết hợp ngẫu nhiên của các luồng tư tưởng tự phát, mà nó đòi hỏi phải có sự dẫn dắt của một hệ tư tưởng tiên tiến. Báo chí cách mạng chính là công cụ, là vũ khí tư tưởng sắc bén nhất để cụ thể hóa, truyền tải hệ tư tưởng của Đảng, đó là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng các chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Nhà nước đến với quần chúng nhân dân.

Trong kỷ nguyên số, khi thế giới đang đối mặt với sự bùng nổ thông tin mang tính hỗn loạn, công chúng dễ rơi vào trạng thái “khủng hoảng niềm tin” hoặc bị dẫn dắt bởi các thuật toán thao túng của các tập đoàn công nghệ xuyên biên giới trở thành “bầy cừu kỹ thuật số”. Lúc này, vai trò định hướng của báo chí cách mạng lại càng trở nên sống còn. Bằng các lập luận khoa học, sắc bén, có tính thuyết phục cao từ các chiến lược vĩ mô cho đến các dẫn chứng thực tiễn sinh động, báo chí không chỉ dừng lại ở việc cung cấp thông tin thuần túy mà còn tham gia vào “giải mã” các chủ trương, chính sách. Báo chí phân tích sâu sắc lý do ra đời, mục tiêu tối thượng và lợi ích cốt lõi của quốc gia ẩn chứa sau mỗi quyết sách của Đảng.

Qua đó, báo chí giúp công chúng hình thành lăng kính chính trị đúng đắn, xây dựng năng lực phân tích để tự phân biệt rõ đúng - sai, phải - trái, tiến bộ - lạc hậu trong một biển thông tin đa chiều. Đồng thời, báo chí cách mạng là công cụ chủ lực thiết lập hệ giá trị chuẩn mực đạo đức, văn hóa cho xã hội, hướng dư luận đến những giá trị chân - thiện - mỹ, tạo nên sự thống nhất cao độ về mặt tư tưởng - nền tảng quyết định cho mọi hành động cách mạng thống nhất.

Thứ hai, báo chí là cầu nối tương tác hai chiều hữu hiệu, kiến tạo không gian đối thoại dân chủ lành mạnh giữa Đảng, Nhà nước và Nhân dân

Mối quan hệ giữa Đảng với Nhân dân là mối quan hệ máu thịt, quyết định sự sống còn của chế độ. Sự đồng thuận xã hội chỉ thực sự bền vững khi nó được xây dựng trên nền tảng dân chủ, sự thấu hiểu và tin tưởng lẫn nhau giữa chủ thể lãnh đạo và chủ thể quản lý với quần chúng nhân dân. Báo chí cách mạng chính là cầu nối hai chiều, giữ mối liên hệ thông suốt, không đứt gãy cho trực quan hệ biện chứng này.

Ở chiều từ trên xuống, báo chí đưa tiếng nói của Đảng, ý chí của Nhà nước đến với dân một cách nhanh chóng, chính xác và rộng khắp nhất. Báo chí làm cho quần chúng hiểu rõ “lòng dân ý Đảng” là một thể thống nhất, từ đó tự nguyện, tự giác chuyển hóa nhận thức thành hành động thực tiễn.

Ngược lại, ở chiều từ dưới lên, báo chí thực hiện chức năng vô cùng quan trọng là dẫn dắt quyền lực của nhân dân. Đây là nơi phản ánh khách quan, trung thực tâm tư, nguyện vọng, những hiên kể tâm huyết, trí tuệ và cả những bức xúc, rào cản chính đáng mà người dân gặp phải trong đời sống hằng ngày. Báo chí cách mạng không né tránh những vấn đề nóng, không bôi hồng thực tế, mà nhìn thẳng vào sự thật để kịp thời phản hồi đến các cơ quan hoạch định chính sách.

Khi thực hiện tốt vai trò này, báo chí đã kiến tạo nên một không gian đối thoại xã hội lành mạnh, văn minh và mang tính xây dựng. Qua kênh báo chí, Đảng và Nhà nước có thể lắng nghe được nhịp đập thực tiễn của cuộc sống, kịp thời điều chỉnh, bổ sung hoặc sửa đổi những chính sách chưa phù hợp với thực tế, “hợp lòng dân”. Sự tương tác biện chứng này làm cho người dân cảm thấy quyền làm chủ của mình được tôn trọng thực sự, từ đó hóa giải những mâu thuẫn, xung đột lợi ích tiềm ẩn, thắt chặt thêm tình cảm vững chắc, niềm tin chiến lược giữa Nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Thứ ba, báo chí là hạt nhân củng cố niềm tin xã hội thông qua chiến lược khơi nguồn năng lượng tích cực và trực tiếp đấu tranh, bảo vệ trận địa tư tưởng

Đồng thuận xã hội và niềm tin xã hội là hai khái niệm tuy hai mà một, có mối quan hệ mật thiết. Niềm tin là cơ sở của đồng thuận, và đồng thuận là biểu hiện sinh động của niềm tin. Báo chí cách mạng đóng vai trò cốt lõi trong việc bảo vệ và nhân lên niềm tin ấy thông qua hai nhiệm vụ chiến lược song song: “xây” và “chống”.

Về mặt “xây”, báo chí giữ vai trò chủ đạo trong việc khơi nguồn và lan tỏa dòng thông tin chủ lưu tích cực trong xã hội. Giữa những áp lực của cuộc sống và xu hướng bóc tách mặt trái của truyền thông mạng xã hội, báo chí cách mạng bền bỉ phát hiện, biểu dương, tôn vinh những nhân tố mới, những mô hình kinh tế sáng tạo, những điển hình tiên tiến trong các phong trào thi đua yêu nước. Những câu chuyện tử tế, những tấm gương hy sinh thầm lặng vì cộng đồng được báo chí lan tỏa chính là liều thuốc tinh thần vô giá, tạo ra năng lượng tích cực, khơi dậy lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc và khát vọng cống hiến trong mỗi con người. Khi cái đẹp, cái tích cực chiếm lĩnh thể thượng phong trên mặt báo, nó sẽ đẩy lùi sự hoài nghi, bi quan, tạo nên sự phấn khởi và đồng thuận cao trong xã hội.

Về mặt “chống”, báo chí là những chiến sĩ tiên phong trên mặt trận tư tưởng, trực tiếp tham gia cuộc đấu tranh kiên quyết, không khoan nhượng phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Trong bối cảnh các thế lực phản động liên tục sử dụng không gian mạng để thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, tung tin giả, xuyên tạc lịch sử, bôi nhọ lãnh tụ nhằm kích động chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, báo chí chính thống chính là lực lượng phản kích nhanh nhạy và hiệu quả nhất. Bằng những luận cứ đanh thép, những chứng cứ pháp lý và thực tiễn không thể phủ nhận, báo chí vạch trần bản chất đen tối của các thế lực thù địch, kịp thời định hướng dư luận trước những luồng thông tin độc hại.

Sự kết hợp hài hòa giữa “xây” và “chống”, giữa lan tỏa cái đẹp và dẹp trừ cái xấu của báo chí cách mạng chính là lá chắn thép bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, giữ vững sự ổn định chính trị và củng cố niềm tin tuyệt đối của Nhân dân vào con đường chủ nghĩa xã hội mà Đảng và dân tộc ta đã lựa chọn.

3.2. Kết quả tuyên truyền tăng cường đồng thuận xã hội của báo chí cách mạng thời gian qua và những vấn đề đặt ra

Để đánh giá toàn diện vai trò của báo chí cách mạng, cần nhìn nhận công tác tuyên truyền Văn kiện Đại hội XIV như một dòng chảy liên tục, được tổ chức bài bản, khoa học qua ba giai đoạn chiến lược then chốt bao gồm trước, trong và sau Đại hội.

Ở giai đoạn tiền Đại hội, báo chí cách mạng gánh vác trọng trách khơi thông dòng chảy dân chủ xã hội chủ nghĩa, chuẩn bị tâm thế và định hướng tư tưởng cho toàn xã hội. Nhiệm vụ trọng tâm của báo chí lúc này là tổ chức tuyên truyền sâu rộng các nội dung dự thảo văn kiện, mở ra các chuyên trang, chuyên mục, diễn đàn quy mô lớn để lấy ý kiến đóng góp của các tầng lớp nhân dân, các nhà khoa học, chuyên gia lý luận và kiều bào ở nước ngoài.

Sự sáng tạo của báo chí thể hiện ở việc không tuyên truyền độc thoại mà biến mặt báo thành không gian đối thoại đa chiều, cầu thị. Báo chí đóng vai trò là mảng lọc thông minh, tiếp nhận, phân loại và truyền tải những ý kiến tâm huyết của nhân dân đến các cơ quan soạn thảo. Quá trình này vừa giúp Đảng lắng nghe được hơi thở của thực tiễn, vừa làm cho người dân ý thức sâu sắc về quyền làm chủ của mình, thấy được trí tuệ của mình phản chiếu trong các quyết sách tương lai của đất nước.

Đồng thời, trước thềm Đại hội, báo chí chủ động nhận diện, đón đầu và đấu tranh phản bác quyết liệt các luận điệu sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch lợi dụng việc góp ý Văn kiện để kích động, chia rẽ. Việc chiếm lĩnh không gian mạng bằng thông tin chính thống mang tính khoa học, thuyết phục đã giúp thiết lập dòng thông tin chủ lưu vững chắc, xóa tan các hoài nghi, tạo không khí chính trị tích cực, phấn khởi và tin tưởng trong dư luận xã hội.

Khi Đại hội XIV diễn ra, báo chí cách mạng chuyển sang trạng thái truyền thông cao điểm, trở thành tấm gương phản chiếu trung thực, sống động và toàn diện nhất diễn biến của ngày hội chính trị lớn của đất nước. Vai trò nổi bật của báo chí trong giai đoạn này là cung cấp thông tin nhanh chóng, chính xác, kịp thời về các phiên thảo luận, các quyết sách lớn và công tác nhân sự chiến lược.

Sự đổi mới mang tính đột phá về công nghệ được thể hiện rõ nét qua việc áp dụng hệ sinh thái sản phẩm truyền thông hiện đại đa nền tảng. Các nội dung học thuật, lý luận phức tạp trong Văn kiện tại nghị trường được báo chí dữ liệu hóa, hình ảnh hóa thông qua Infographic, E-Magazine, các tác phẩm Megastory thiết kế tinh tế và video ngắn trên các nền tảng mạng xã hội. Báo chí đã phá vỡ sự khô cứng của dòng thông tin nghị quyết, giúp công chúng ở mọi lứa tuổi, đặc biệt là giới trẻ, có thể tiếp cận, thấu hiểu một cách dễ dàng và tự nhiên nhất.

Không chỉ truyền tải diễn biến từ nghị trường, báo chí còn ghi nhận, phản ánh kịp thời niềm tin, sự kỳ vọng và những tình cảm hướng về Đại hội của đồng bào, chiến sĩ cả nước. Sự tương tác nhịp nhàng giữa tiếng nói nghị trường và hơi thở cuộc sống trên mặt báo đã tạo nên hiệu ứng cộng hưởng mạnh mẽ, làm cho tinh thần đổi mới, khát vọng vươn mình của Đảng hòa quyện sâu sắc với ý chí của Nhân dân, tạo dựng một không khí chính trị tràn đầy năng lượng tích cực.

Đại hội bế mạc thành công không có nghĩa là nhiệm vụ của báo chí khép lại, ngược lại, đây là lúc mở ra một giai đoạn tuyên truyền mới với quy mô rộng lớn và chiều sâu dài hạn. Nhiệm vụ cốt lõi sau Đại hội là chuyển hóa sự đồng thuận về mặt nhận thức thành sức mạnh vật chất, đưa Nghị quyết Đại hội XIV đi vào cuộc sống, biến tinh thần Văn kiện thành các hành động cách mạng cụ thể của mỗi cán bộ, đảng viên và người dân.

Báo chí tập trung giải thích chuyên sâu, cắt nghĩa rõ ràng các chương trình hành động, mục tiêu phát triển đến năm 2030 và tầm nhìn đến năm 2045 bằng ngôn ngữ truyền thông

gắn gũi, gắn chặt Nghị quyết của Đảng với quyền lợi và nghĩa vụ của công chúng. Vai trò hạt nhân củng cố niềm tin xã hội được khẳng định khi báo chí bền bỉ phát hiện, biểu dương và nhân rộng các nhân tố mới, những mô hình kinh tế sáng tạo, những điển hình tiên tiến trong phong trào thi đua thực hiện Nghị quyết. Việc lan tỏa cái đẹp, cái tích cực này có tác dụng đẩy lùi các biểu hiện tự diễn biến, tự chuyển hóa, sự thờ ơ chính trị hay các luồng thông tin bôi nhọ sau Đại hội.

Báo chí cũng đồng thời phát huy vai trò giám sát, phản biện xã hội, phản ánh trung thực quá trình thực thi Nghị quyết ở các địa phương, kịp thời chỉ ra những địa phương thực hiện mang tính hình thức, đối phó để các cơ quan chức năng chấn chỉnh. Sự đồng hành bền bỉ này bảo đảm cho ngọn lửa nhiệt huyết của Đại hội luôn được giữ vững, tạo nền tảng vững chắc cho sự đồng thuận và ổn định chính trị lâu dài của đất nước.

Dù đạt được nhiều thành tựu lớn trong cả ba giai đoạn, thực tiễn tuyên truyền vẫn bộc lộ một số hạn chế cần nhìn nhận thẳng thắn như: Nội dung tuyên truyền ở không ít cơ quan báo chí vẫn còn biểu hiện khô cứng, kinh viện, nặng tính khẩu hiệu, rập khuôn văn bản mà thiếu đi sự phân tích thực tiễn sinh động. Nhiều đơn vị còn thiếu vắng các phương thức truyền thông hiện đại phù hợp với thế hệ số như Gen Z hay Gen Alpha, những người có thói quen tiếp nhận thông tin rất khác biệt.

Tình hình và nhiệm vụ mới đặt ra vấn đề, báo chí cách mạng không thể tiếp tục áp dụng những công thức tuyên truyền cũ kỹ, mà phải chủ động tự làm mới mình qua những yêu cầu cốt lõi nhằm đáp ứng đòi hỏi từ thực tiễn.

Yêu cầu đầu tiên và mang tính bao quát là sự đổi mới mạnh mẽ về tư duy và phương thức tuyên truyền. Cần có một bước chuyển dịch căn bản từ mô hình truyền thông một chiều, vốn mang tính áp đặt hay ban phát thông tin, sang mô hình truyền thông đối thoại và tương tác đa chiều. Báo chí hiện đại phải lấy công chúng làm trung tâm, chủ động đặt mình vào vị trí của người tiếp nhận để thiết kế thông tin sao cho phù hợp với tâm lý và nhu cầu của độc giả. Trong quá trình đó, các cơ quan báo chí phải tăng cường hàm lượng giải thích, phân tích sâu và phản biện xã hội tích cực. Điều này nghĩa là dòng thông tin chủ lưu không chỉ dừng lại ở việc thông báo một cách cơ học rằng Đảng định hướng như thế nào, mà phải đi sâu trả lời một cách thuyết phục câu hỏi tại sao Đảng lại đưa ra định hướng như vậy, đồng thời chứng minh rõ ràng định hướng đó giải quyết các vấn đề thực tiễn của đất nước và đời sống ra sao.

Gắn liền với sự thay đổi về tư duy phương thức chính là đòi hỏi khắt khe về việc nâng cao chất lượng nội dung tuyên truyền. Bản chất của Văn kiện Đại hội là hệ thống những định hướng chiến lược mang tầm vĩ mô và tính học thuật cao, do đó, báo chí gánh vác nghĩa vụ phải đơn giản hóa kỹ thuật diễn đạt nhưng vẫn phải bảo đảm giữ nguyên vẹn bản chất cốt lõi, khoa học của Văn kiện. Người làm báo lúc này cần đóng vai trò là người truyền tải ngôn ngữ chính trị sang ngôn ngữ báo chí gần gũi, sinh động, dễ hiểu, khéo léo gắn chặt từng nội dung Nghị quyết của Đảng với quyền lợi, nghĩa vụ và những lo toan thiết thực hàng ngày của người dân. Để làm được điều này, việc tăng cường sản xuất các tác phẩm báo chí dữ liệu, báo chí giải pháp hay báo chí chuyên sâu sẽ là chìa khóa vàng giúp gia tăng tính thuyết phục, tạo bước đột phá trong việc thu hút sự chú ý của độc giả.

Tuy nhiên, mọi nỗ lực cải tiến nội dung sẽ trở nên vô nghĩa nếu báo chí không thể tiếp cận được công chúng trên môi trường số, vì vậy, đẩy mạnh chuyển đổi số báo chí là một yêu cầu mang tính sinh mệnh. Trong bối cảnh hiện nay, không thể chiếm lĩnh trận địa tư tưởng nếu không làm chủ được công nghệ hiện đại. Các cơ quan báo chí buộc phải xây dựng và hoàn thiện một hệ sinh thái thông tin đa nền tảng để có thể xuất hiện chủ động ở bất cứ nơi

nào có dấu chân của công chúng. Thực tế cho thấy người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ, đang dành nhiều giờ mỗi ngày trên các nền tảng mạng xã hội; do đó, dòng thông tin chính thống về Văn kiện Đại hội XIV cũng phải có mặt tại các không gian này bằng những hình thức thể hiện ngắn gọn, trực quan, sinh động. Việc chủ động ứng dụng trí tuệ nhân tạo và công nghệ dữ liệu lớn để phân tích, nắm bắt kịp thời xu hướng quan tâm của dư luận sẽ giúp các tòa soạn sản xuất nội dung một cách trúng và đúng tâm lý người đọc, từ đó giành lại thế thượng phong trên không gian mạng.

Song song với việc phủ xanh thông tin tích cực, một nhiệm vụ không kém phần quan trọng là tăng cường đấu tranh phản bác các thông tin sai trái, thù địch. Trong công tác tư tưởng của Đảng, hai mặt “xây” và “chống” luôn là một thể thống nhất không thể tách rời. Cùng với việc tuyên truyền, khẳng định tính đúng đắn của đường lối, báo chí cách mạng phải đóng vai trò là lá chắn kiên cường, sắc bén để đập tan các luận điệu xuyên tạc, kích động. Việc chủ động nhận diện sớm, đón đầu các luồng thông tin xấu độc và cung cấp thông tin minh bạch, chính xác một cách nhanh nhất cho xã hội chính là giải pháp hữu hiệu nhất để nâng cao năng lực miễn dịch thông tin của công chúng trước các thông tin xấu.

Cuối cùng, yếu tố quyết định sự thành bại của tất cả những yêu cầu trên chính là việc xây dựng đội ngũ người làm báo bản lĩnh, chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại. Người làm báo hiện nay không thể chỉ là những người ghi nhận sự kiện đơn thuần, mà phải là những chiến sĩ tiên phong có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định lập trường để không bị dao động hay cuốn theo các luồng thông tin đa chiều, nhiễu loạn. Đi đôi với bản lĩnh chính trị, họ còn phải sở hữu năng lực truyền thông số toàn diện, làm chủ và sử dụng thành thạo các công cụ công nghệ hiện đại, đồng thời luôn giữ gìn đạo đức nghề nghiệp trong sáng và trách nhiệm xã hội cao cả, biết đặt lợi ích của quốc gia, dân tộc lên trên hết để cống hiến cho sự nghiệp chung.

3.3. Giải pháp nâng cao vai trò của báo chí trong tuyên truyền Nghị quyết Đại hội XIV, tạo sự đồng thuận xã hội trong bối cảnh hiện nay

Để chuyển hóa các yêu cầu mang tính định hướng trên thành hành động cụ thể trong thực tiễn, việc triển khai đồng bộ một hệ thống giải pháp mang tính chiến lược, căn cơ và toàn diện là đòi hỏi khách quan, cấp bách đối với cả hệ thống chính trị và toàn nền báo chí cách mạng.

Một là, tăng cường hơn nữa sự lãnh đạo tuyệt đối, toàn diện của Đảng và sự quản lý hiệu quả của Nhà nước đối với hoạt động báo chí. Trong bối cảnh thông tin biến động không ngừng, sự lãnh đạo này không thể thực hiện bằng các mệnh lệnh hành chính khô cứng hay sự can thiệp mang tính “sự vụ, sự việc”, mà phải được đổi mới bằng tư duy quản trị truyền thông hiện đại. Đó là việc chủ động định hướng kịp thời, thiết lập cơ chế cung cấp thông tin sớm, chính xác cho lãnh đạo các cơ quan báo chí, đặc biệt là những nội dung cốt lõi, những điểm mới mang tính đột phá lý luận, hoặc những vấn đề còn có ý kiến khác nhau trong dự thảo Văn kiện Đại hội XIV. Việc chủ động đi trước một bước trong cung cấp thông tin không chỉ giúp báo chí giữ vững thế trận tư tưởng, mà còn hạn chế từ sớm các khoảng trống thông tin - nơi các thế lực thù địch thường lợi dụng để gieo rắc hoài nghi và xuyên tạc.

Hai là, đổi mới tư duy tuyên truyền từ thông báo sang kiến tạo hiểu biết. Báo chí cần xây dựng tuyến bài tuyên truyền giúp công chúng không chỉ nắm nội dung mà còn hiểu mục tiêu và ý nghĩa thực tiễn của Văn kiện. Tinh thần nhấn mạnh hiệu quả thực thi trong Văn kiện Đại hội XIV cho thấy việc chuyển từ nhận thức sang hành động là yêu cầu cốt lõi, vì vậy,

báo chí cũng phải đổi mới cách tuyên truyền để phục vụ tiến trình đó. Do đó, tuyên truyền Văn kiện Đại hội XIV cần dễ hiểu, tăng dữ kiện, sơ đồ và giải thích chính sách trực quan. Một bài tuyên truyền hiệu quả về Đại hội XIV nên có số liệu, trích dẫn chính thức, ví dụ thực tiễn và so sánh theo thời gian để người đọc tự thấy được tính hợp lý của các định hướng phát triển. Trong bối cảnh thông tin lan truyền nhanh và dễ bị bóp méo, báo chí dữ kiện giúp tăng tính kiểm chứng và giảm khoảng trống cho suy diễn. Chủ trương quản lý thông tin chính thống trên báo chí và mạng xã hội theo hướng lấy dòng thông tin chính thống làm chủ đạo là cơ sở cho cách tiếp cận này.

Ba là, phải thiết lập và hoàn thiện cơ chế phối hợp đa phương mang tính thể chế giữa các cơ quan quản lý và các cơ quan báo chí chủ lực. Cần xây dựng quy chế phối hợp chặt chẽ, thông suốt và khoa học giữa Ban Tuyên giáo và Dân vận các cấp, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Hội Nhà báo Việt Nam với các cơ quan báo chí và các bộ, ngành liên quan. Cơ chế này hướng tới việc xây dựng một “kịch bản truyền thông tổng thể”, thống nhất về mặt chiến lược nhưng linh hoạt về mặt chiến thuật. Sự phối hợp đồng bộ sẽ giúp phân vai rõ ràng giữa các cơ quan báo chí đối nội và đối ngoại, giữa báo hình, báo in, báo nói và báo điện tử; từ đó tránh triệt để tình trạng thông tin bị chông chéo, dẫm chân lên nhau, hoặc phân tán nguồn lực làm cho dòng thông tin tuyên truyền bị “lệch pha”, giảm đi sức nặng cần có.

Bốn là, đổi mới căn bản, toàn diện công tác đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực làm báo. Tuyên truyền về một văn kiện chính trị cấp chiến lược như Văn kiện Đại hội XIV là một thử thách lớn về mặt tư duy độc lập và năng lực phân tích. Do đó, cần tổ chức các chiến dịch tập huấn, bồi dưỡng chuyên sâu cho đội ngũ phóng viên, biên tập viên, đặc biệt là những người chuyên trách mảng Xây dựng Đảng và Lý luận chính trị. Chương trình đào tạo không chỉ trang bị sâu sắc hệ thống lý luận mác-xít và tinh thần đổi mới của Văn kiện, mà còn phải trang bị cả kỹ năng truyền thông số, tư duy báo chí giải pháp và khả năng làm chủ công nghệ mới. Có như vậy, mỗi nhà báo mới đủ năng lực bóc tách, phân tích những vấn đề học thuật phức tạp thành các thông điệp dễ hiểu, sinh động, đủ sức thuyết phục và dẫn dắt công chúng.

Năm là, có những chính sách đột phá nhằm đầu tư hạ tầng công nghệ và hoàn thiện cơ chế kinh tế báo chí phù hợp với xu thế mới. Chuyển đổi số báo chí không thể thành công nếu chỉ dựa vào sự tự bồi hay nguồn lực tài chính tự thân của các tòa soạn. Nhà nước cần có chiến lược quốc gia hỗ trợ xây dựng các nền tảng công nghệ dùng chung, bảo đảm an ninh mạng cho các cơ quan báo chí chủ lực để tiến nhanh lên mô hình tòa soạn hội tụ, tòa soạn số hiện đại. Đồng thời, cần khẩn trương đổi mới cơ chế đặt hàng báo chí, giao nhiệm vụ chính trị gắn liền với việc phân bổ nguồn lực kinh tế tương xứng. Cơ chế tài chính lành mạnh, thông thoáng sẽ là bệ đỡ vững chắc giúp các cơ quan báo chí cách mạng yên tâm cống hiến, thực hiện tốt sứ mệnh phụng sự mà không bị cuốn vào vòng xoáy áp lực kinh tế báo chí.

Cuối cùng, cốt lõi của hiệu quả truyền thông nằm ở việc dùng cảm giải phóng sức sáng tạo và làm chủ môi trường tương tác số. Cần có cơ chế khuyến khích, động viên các tòa soạn thử nghiệm và nhân rộng các mô hình truyền thông sáng tạo, có tính tương tác, kết nối cao với độc giả, biến công chúng từ người tiếp nhận thụ động thành người cùng tham gia chia sẻ thông điệp. Cùng với đó, báo chí cách mạng cũng phải chủ động ứng dụng sâu các giải pháp công nghệ hiện đại, đặc biệt là hệ thống lắng nghe xã hội (Social listening tool) dựa trên trí tuệ nhân tạo. Việc liên tục rà quét, phân tích dữ liệu lớn trên không gian mạng sẽ giúp các cơ quan báo chí kịp thời nắm bắt tâm tư, đo lường chính xác “mạch đập” và xu hướng của dư luận xã hội. Từ những dự báo truyền thông khoa học đó, ban biên tập có thể

chủ động điều chỉnh liều lượng, tần suất, phương thức tiếp cận một cách linh hoạt, bảo đảm thông tin tuyên truyền về Văn kiện Đại hội XIV đạt được hiệu quả chính trị và xã hội cao nhất, kiến tạo sự đồng thuận vững chắc trong lòng nhân dân.

4. Kết luận

Sự nghiệp cách mạng trong kỷ nguyên mới đặt lên vai báo chí cách mạng Việt Nam những trọng trách hết sức nặng nề nhưng cũng vô cùng vẻ vang. Xây dựng đồng thuận xã hội qua tuyên truyền đường lối, quan điểm của Đảng tại Văn kiện Đại hội XIV không đơn thuần là một chiến dịch tuyên truyền ngắn hạn, mà là một nhiệm vụ chiến lược có tính chất sống còn, quyết định đến việc khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Đứng trước bước ngoặt lịch sử, báo chí cách mạng chỉ có thể hoàn thành sứ mệnh của mình khi dám nhìn thẳng vào những hạn chế, chủ động đổi mới mạnh mẽ từ tư duy quản lý, phương thức tiếp cận công chúng cho đến việc làm chủ công nghệ hiện đại. Bằng bản lĩnh chính trị vững vàng, sự nhạy bén khoa học và tinh thần nhân văn sâu sắc, báo chí cách mạng nhất định sẽ khơi dậy được ý chí tự lực, tự cường, kết nối triệu con tim Việt Nam cùng nhìn về một hướng, cùng hành động vì một Việt Nam hùng cường dưới ngọn cờ quang vinh của Đảng.

Tài liệu tham khảo

Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương. (2025). *100 năm báo chí cách mạng Việt Nam đồng hành cùng sự nghiệp vẻ vang của Đảng và dân tộc: Những quan điểm cơ bản của Chủ tịch Hồ Chí Minh về Báo chí cách mạng* (Lý Việt Quang, Lê Trung Kiên). Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2025). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Hồ Chí Minh Toàn tập. (2011). t.4,5,6,7,9,12. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Lê Quốc Minh. (2026). Quan điểm về báo chí, xuất bản trong *Văn kiện Đại hội XIV của Đảng*. <https://special.nhandan.vn/quan-diem-baochi-xuatban-trong-van-kien-Dang/index.html>

Lịch sử Báo chí cách mạng Việt Nam 1925-2010. (2013). Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.